ПРАВО І СУСПІЛЬСТВО

Науковий журнал

Журнал заснований у 2004 році з ініціативи генерал-лейтенанта міліції ВІТАЛІЯ ФЕДОРОВИЧА ЗАХАРОВА, заслуженого діяча науки і техніки України, кандидата юридичних наук, професора

Свідоцтво про державну реєстрацію – серія КВ № 11724-595 ПР від 12.09.2006

Офіційний сайт: www.pravoisuspilstvo.org.ua

Виходить 6 разів на рік

Адреса редакції: 49064, м. Дніпро, вул. Орловська, 1-Б тел.: (056) 371-51-47

ISSN 2078-3736

У номері

РОЗБУДОВА ДЕРЖАВИ І ПРАВА: ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА КОНСТИТУЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ

ЦИВІЛІСТИКА

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

ФІНАНСОВЕ ПРАВО

ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА, КРИМІНОЛОГІЇ ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА

КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНАЛІСТИКА

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

1 ч. 2
2017

ПРАВО І СУСПІЛЬСТВО

1 ч. 2 • 2017

Науковий журнал

Науковий журнал. Заснований у 2004 році. Засновники: ВНПЗ «Дніпропетровський гуманітарний університет», Фонд юридичної науки Академіка права В.В. Сташиса, Національна академія внутрішніх справ. Видавець – ВНПЗ «Дніпропетровський гуманітарний університет». Включений до переліку фахових видань ВАК України з юридичних наук (Постанова Президії ВАК України від 10.03.2010, № 1-05/2). Проведено перереєстрацію видання (Наказ МОН України № 261 від 06.03.2015, додаток № 13).

Головний редактор **М.В. Корнієнко**
Заступники головного редактора:
О.М. Джужа, О.В. Негодченко

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію автора

За точність викладеного матеріалу відповідальність покладається на авторів

Зміни до тексту та скорочення, що не впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування вносяться редакцією без узгодження з автором

Рукописи не рецензуються і не повертаються

Ухвалено до друку та поширення через мережу Internet Вченою радою Дніпропетровського гуманітарного університету (протокол № 5 від 23.02.2017 р.)

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща)

Бандурка О.М. – доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;
Биргеу М.М. – доктор юридичних наук, професор (Республіка Молдова);
Богатирьов І.Г. – доктор юридичних наук, професор;
Бондаренко Н.Л. – доктор юридичних наук, професор (Республіка Білорусь);
Вербенський М.Г. – доктор юридичних наук, професор;
Джужа О.М. – доктор юридичних наук, професор;
Ємець Л.О. – кандидат юридичних наук, доцент;
Калюжний Р.А. – доктор юридичних наук, професор;
Кисельов О.О. – кандидат юридичних наук, доцент;
Колпаков В.К. – доктор юридичних наук, професор;
Корнієнко М.В. – доктор юридичних наук, професор;
Макушев П.В. – кандидат юридичних наук, професор;
Мисливий В.А. – доктор юридичних наук, професор;
Негодченко О.В. – доктор юридичних наук, професор;
Недов С.Л. – кандидат юридичних наук, доцент;
Сергевнін В.А. – доктор юридичних наук, професор (Сполучені Штати Америки);
Торяник В.М. – доктор політичних наук, професор
Хюльсхерстер Штефан – доктор юридичних наук, професор (Федеративна Республіка Німеччина);
Чернєй В.В. – доктор юридичних наук, доцент;
Ярмиш О.Н. – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України.

© ВНПЗ «Дніпропетровський гуманітарний університет», 2017
© Всеукраїнський фонд юридичної науки академіка права В.В. Сташиса, 2017
© Національна академія внутрішніх справ, 2017

ЗМІСТ

РОЗБУДОВА ДЕРЖАВИ І ПРАВА:
ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА КОНСТИТУЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ

ВАСИЛЬЧЕНКО О. П. ДЕЯКІ АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ РІВНОСТІ ПРАВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В УКРАЇНІ 3

КОБКО-ОДАРИЙ В. С. УКРАИНСКИЙ ПРАВОВОЙ МЕНТАЛИТЕТ И ЕГО ОСНОВНЫЕ ДЕТЕРМИНАНТЫ 9

КРАВЕЦЬ М. О. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЇ В УКРАЇНІ 14

КРАВЧУК К. Г. СУДОВА ПРАВОТВОРЧІСТЬ У ДІЯЛЬНОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ: МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ 17

КУЗЬМЕНКО Н. О. ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК СУБ'ЄКТІВ ЗЕМЕЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН: IMPERIUM vs DOMINIUM 22

ПАЛАМАРЧУК В. А. ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ВИДІВ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ДЕРЖАВНОЇ ТЕРИТОРІЇ 27

СЛЮСАР К. С. ПРАВА ЛЮДИНИ В МУСУЛЬМАНСЬКОМУ ПРАВІ 32

СОРОКА О. С. СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «СТАЛИЙ РОЗВИТОК» І «ПРАВО ЛЮДИНИ НА РОЗВИТОК» 37

ТОРГОНСЬКА А. В. РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ 42

ФАСТ О. О. ПОНЯТТЯ «ПРАВО» І «ЗАКОН» У ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВІЙ ДУМЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ 47

ЧЕПЕЛЬ О. Д. ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ ТА ЛАТВІЇ: ПОРІВНЯЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ 52

ЧЕПКАЛЕНКО Д. О. РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У XV – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ. 56

ЦИВІЛІСТИКА

КЕРУЧЕНКО О. С. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ (ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНИХ) ПОСЛУГ 64

ЛОШАК О. С., ТИМЧАК В. В. ПРОБЛЕМИ ВИРІШЕННЯ ВІДВОДУ СУДДІ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ 68

САМІЛИК Л. О., РОЗМАЇТА В. В. ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ В УКРАЇНІ: НЕГАТИВНІ ТА ПОЗИТИВНІ АСПЕКТИ 72

ЦИБАНЬ А. А. ДО ПИТАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ КАТЕГОРІЇ «СУБ'ЄКТИВНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ ОБОВ'ЯЗОК» ТА КАТЕГОРІЇ «ЗАБОРОНА» 77

ЧЕНШОВА Н. В., БАРИШЕВА М. І. ВІДЧУЖЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК, ІНШИХ ОБ'ЄКТІВ НЕРУХОМОГО МАЙНА, ЩО НА НИХ РОЗМІЩЕНІ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У ПРИВАТНІЙ ВЛАСНОСТІ, ДЛЯ СУСПІЛЬНИХ ПОТРЕБ ЧИ З МОТИВІВ СУСПІЛЬНОЇ НЕОБХІДНОСТІ 81

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

БУТРИН-БОКА Н. С. ВИНИКНЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ НА ПІДСТАВІ ДОГОВОРУ АНДЕРРАЙТИНГУ.....85

ГРИГОРЧУК М. В. ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ЩОДО ОБ'ЄКТИВНОГО ТА СПРАВЕДЛИВОГО ЗАХИСТУ ГОСПОДАРСЬКИМ СУДОМ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....90

МОЖАЙКІНА О. С. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОРЕНДНИХ ВІДНОСИН ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....95

НЕУРОВ А. О. МЕРЧАНДАЙЗИНГ ЯК ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ (ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ)....98

ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

СОКОЛОВА О. А. УМОВИ ОПЛАТИ ПРАЦІ – ІСТОТНІ УМОВИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ.....103

ХАРИТОНОВА Л. І., КАЙТАНСЬКИЙ О. С. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ НАКОПИЧУВАЛЬНОЇ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ.....107

ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО

СМОЛЯРЧУК Р. Ф. ПРИРОДА ПРАВА ВЛАСНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ НА ЛІСИ.....111

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

АРТЕМЕНКО О. В., БІДОНЬКО Р. В. КІБЕРПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....116

БЕЛЕЙ Є. Н. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПУБЛІЧНОГО ПРАВОНАСТУПНИЦТВА ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ.....119

БИКОВ І. О. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ МИТНИХ СТАНДАРТІВ ДО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.....124

БОГУСЛАВСЬКИЙ В. В. ФОРМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ПРАЦІВНИКІВ СИЛ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ.....128

БРАТКОВСЬКИЙ В. М. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИТЯГНЕННЯ ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ (ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД) ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОБОРОНУ, МОБІЛІЗАЦІЙНУ ПІДГОТОВКУ ТА МОБІЛІЗАЦІЮ.....132

ГАЛУНЬКО В. М. ПЕВНІ АСПЕКТИ НАУКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ СЛІДЧИХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ.....137

ГЛАДІЙ О. В. СУБ'ЄКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ТЕХНОГЕННИХ РОДОВИЩ.....140

ГУБАНОВ О. О. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ У КРАЇНАХ ЄС.....144

ДУБНЯК М. В. СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВА МОДЕЛЬ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ.....149

ЗАПОТОЦЬКА О. В. СТРУКТУРА НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ.....154

КАРПУНЦОВ В. В. ОКРЕМІ НОВЕЛИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЇ ПРОКУРОРОМ ПІД ЧАС СУДОВИХ ПРОВАДЖЕНЬ ЩОДО АДМІНІСТРАТИВНИХ (ПУБЛІЧНИХ) СПОРІВ У СУЧАСНОМУ ВИМІРІ КОНСТИТУЦІЙНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ У СФЕРІ ПРАВОСУДДЯ.....159

КОВАЛЬЧУК А. Ю. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВЕ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ВИКЛИКІВ, ЗАГРОЗ ТА НЕБЕЗПЕК ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ У СВІТЛІ СЬОГОДЕННЯ...163

КОГУТ В. М. ДЕРЖАВНІ ПОСЛУГИ В НАДАННІ ЕЛЕКТРОННОЇ ІНФОРМАЦІЇ УЧАСНИКАМ ПРОВАДЖЕННЯ В СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ....167

ПУНДА О. О. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ БІОМЕТРИЧНОГО КОНТРОЛЮ.....171

РУМЯНЦЕВ Ю. В. ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....176

ШАТАЛОВА Л. М. УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У НОРМОТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ.....180

ШИРШОВА В. М. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА В СФЕРІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....184

ШЛЯХТИЧ В. В. ПУБЛІЧНІ ГРОШОВІ ФОНДИ: ЇХ МІСЦЕ У ФІНАНСОВО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИНАХ.....189

ФІНАНСОВЕ ПРАВО

ПАНОВА О. О., РОЗУМОВСЬКИЙ О. С. ПОНЯТТЯ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ.....193

ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА, КРИМІНОЛОГІЇ ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА

НІКОЛАЄНКО Т. Б. КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧИЙ СКЛАДНИК СИСТЕМИ ВІЙСЬКОВОЇ ЮСТИЦІЇ В УКРАЇНІ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ.....197

НОВОСАД Ю. О. ПРО ДЕЯКІ ЗМІСТОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ ЯК СУБ'ЄКТА ЗАГАЛЬНОСОЦІАЛЬНОГО ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ.....202

ПИВОВАРОВ В. В., КОРИЦЬКИЙ В. А. КОРПОРАТИВНИЙ РАКУРС ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОЇ ОРГАНІЗОВАНОЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....206

ПИВОВАРОВ В. В., КРЯЧКО Л. Ю. ДО ПИТАННЯ СУЧАСНОГО РЕЦИДИВІЗМУ ДЕСТРУКТИВНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ В УКРАЇНІ.....211

ПРИЖБИЛО О. В. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ІМПУЛЬСИВНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ПОВЕДІНКИ.....216

СОКАЛЬСЬКА О. В. СТАНОВЛЕННЯ В'ЯЗНИЧНОЇ СИСТЕМИ КОРОЛІВСТВА ДАНІЯ (XVIII–XX СТОЛІТТЯ).....221

СОЛОМЕНКО Г. В. ЮРИДИЧНА КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЯНЬ ЩОДО УХИЛЕННЯ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТАМИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХНЬОГО ВИРІШЕННЯ.....226

ЧЕРКАШИН С. В., ГОЛІНА В. В. ОСОБЛИВОСТІ КОНЦЕНТРАЦІЇ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ.....230

КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНАЛІСТИКА

БЕЗПАЛА В. В. ІСТОТНЕ ПОРУШЕННЯ ВИМОГ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНУ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ СКАСУВАННЯ АБО ЗМІНИ СУДОВОГО РІШЕННЯ.....234

БІЛОКІНЬ Р. М. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАКЛАДЕННЯ ГРОШОВОГО СТЯГНЕННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....238

БОЙКО О. П. ПОВНОВАЖЕННЯ СЛІДЧИХ ТА ПІДРОЗДІЛІВ КАРНОГО РОЗШУКУ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ НИМИ ДО ВНЕСЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ДО ЄДИНОГО РЕЄСТРУ ДОСУДОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ.....243

КІПЕР О. О. ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧОГО З КЕРІВНИКОМ ОРГАНУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....247

МОРГУН С. О. СУД ПРИСЯЖНИХ В УКРАЇНІ: ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ.....252

СЕРДЮК В. П. СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ УКРАЇНИ: ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ.....255

СОЛЬОНОВА О. О. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ ПОТЕРПІЛОГО.....260

ХАРКОВЕЦЬ Ю. М. ЕВОЛЮЦІЯ ІНСТИТУТУ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ.....264

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

ДЬОРДЯК О. В. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИДІВ НАДАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ ТА ЇХ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ.....270

КРАВЧУК М. Ю., ГДАНСЬКИЙ Н. М. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ У СФЕРІ УСИНОВЛЕННЯ ЯК ОРІЄНТИР ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....275

КУЧЕРУК М. М. РОЛЬ ІНДИВІДУУМА В МІЖНАРОДНІЙ СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ.....280

ЮСУПОВ В. А., БАРИШЕВА М. О. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАХИСТУ МАТЕРІАЛІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХНЬОГО РОЗВИТКУ.....284

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення процедури відводу : Проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60381.

7. Придніпровський районний суд м. Черкаси. Ухвала. 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57438227.

8. Київський районний суд м. Одеси. Ухвала. 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/25318929.

9. Солом'янський районний суд м. Києва. Ухвала. 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/54405738.

10. Васильєва-Шаламова Ж.В. Відвід судді (в) у цивільному процесі: деякі теоретико-прикладні аспекти / Ж.В. Васильєва-Шаламова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.pap.in.ua/7_2014/19.pdf.

11. Тертишніков В.І. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / В.І. Тертишніков. – Х. : СПД ФО Вапнярчук Н.М, 2007. – 576 с.

12. Харчук В. Інститут відводу судді: деякі проблеми реалізації у процесуальному праві України / В. Харчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3703.

САМІЛИК Л. О.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного права та процесу
(Університет державної фіскальної служби України)

РОЗМАЇТА В. В.,
студентка
(Університет державної фіскальної служби України)

УДК 347.9

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ В УКРАЇНІ: НЕГАТИВНІ ТА ПОЗИТИВНІ АСПЕКТИ

Розкрито актуальні питання впровадження інституту приватного виконавця у системі державного управління. Розглянуто негативні та позитивні аспекти реформування системи виконання судових рішень та наділення широким колом повноважень приватних виконавців.

Ключові слова: *виконавче провадження, приватний виконавець, державний виконавець, судове рішення, виконавчий документ, фінансування приватного виконавця.*

Раскрыты актуальные вопросы внедрения института частного исполнителя в системе государственного управления. Рассмотрены негативные и позитивные аспекты реформирования системы исполнения судебных решений и наделение широким кругом полномочий частных исполнителей.

Ключевые слова: *исполнительное производство, частный исполнитель, государственный исполнитель, судебное решение, исполнительный документ, финансирование частного исполнителя.*

Reveals the urgent issues of introduction of a private bailiff in public administration. Considered negative and positive aspects of reforming the system of enforcement of judgments and giving a wide range of private executors.

Key words: *execution, private executor, bailiff, court decisions, executive document finance private bailiff.*

Вступ. Загальновідомо, що дотримання законності є основоположним принципом всієї судової системи в Україні. Для повної реалізації зазначеного принципу судові рішення не лише мають відповідати вимогам чинного законодавства, але й бути успішно виконаними, щоб забезпечити повноцінний захист основоположних прав і свобод людини, який гарантує ст. 55 Конституції України. Саме від спроможності виконання судових рішень залежать ефективність та дієвість законодавчих норм і системи державних органів загалом. Адже саме по собі судове рішення не вирішує питання захисту прав та інтересів осіб, тому важливим є його фактичне виконання.

На цій стадії розвитку української держави проблема виконання судових рішень є доволі актуальною. Це підтверджується статистичними даними, що були оприлюднені на парламентських слуханнях «Про стан виконання судових рішень в Україні», які відбулися у Верховній Раді України 22 травня 2013 р. Відповідно до цього, кількість виконаних судових рішень на момент слухання становила не більше 20%, що говорить про загострення проблеми виконання судових рішень, невиконання органами Державної виконавчої служби своїх функцій повною мірою [1].

За даними, що були оприлюднені Міністерством юстиції України, у 2013 р. на виконанні в органах Державної виконавчої служби знаходилося понад 8 млн. виконавчих документів на загальну суму понад 440 млрд грн. і середній відсоток виконання по виконавчих документах становив менше 25% [2].

Можливими чинниками, що слугували зниженню ефективності роботи працівників Державної виконавчої служби, є:

– прогалини у чинному законодавстві;
– перенавантаження працівників Державної виконавчої служби;
– низька заробітна плата працівників Державної виконавчої служби;
– поширення корупції серед державних виконавців;
– відсутність дієвого налагодженого механізму виконання судових рішень тощо.

Негативні статистичні дані, низький рівень виконання судових рішень викликали потребу в реформуванні чинної системи виконавчого провадження. Відповідно до законодавчої ініціативи Міністерства юстиції України, Верховною Радою України нещодавно було прийнято Закон «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів». На основі цього Закону було впроваджено інститут приватних виконавців, який має на меті покращити ситуацію щодо виконання судових рішень у країні загалом. Слід зауважити, що ця реформа викликала неоднозначні погляди у науковців та політиків, які наголошують на неготовності судової системи в Україні до таких змін.

Виконавче провадження є актуальним питанням серед науковців, проте конкретно інститут приватного виконавця досліджувався в працях В. Авер'янова, В. Афанасьєва, О. Бандурки, В. Беляневича, І. Бородіна, І. Голосніченка, Ю. Білоусова, Р. Ігоніна, М. Гурвича, Є. Мальцевої, О. Писарева, О. Петренка, О. М. Треушникова, В. Шерстюка, Д. Притики, В. Сухоноса, М. Титова, В. Щербини та інших науковців.

Проте слід зазначити, що оскільки інститут приватного виконавця є новелою у цивільному процесі, наукових досліджень з цього питання не вистачає, що вказує на необхідність додаткового вивчення зазначеного інституту.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз негативних і позитивних аспектів запровадження інституту приватного виконавця, його функціональна роль і особливості у виконавчому провадженні.

Результати дослідження. 2 червня 2016 р. Верховна Рада України прийняла Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» № 1403-VIII, що набрав чинності 5 жовтня 2016 р. (далі – Закон). Зазначений вище Закон є одним із двох нормативно-правових актів, що запроваджують комплексну реформу системи примусового виконання судових рішень в Україні. Другим нормативно-правовим актом є Закон України «Про виконавче провадження».

Із прийняттям Закону в Україні впроваджується змішана система виконання судових рішень, тобто виконання судових рішень тепер здійснюється не лише державними виконавцями, але й приватними. Повноваження приватних виконавців є дещо вужчими, на відміну від державних, проте лише у тій сфері, де справи стосуються державного сектору та категорій громадян, які знаходяться під особливим соціальним захистом держави (усиновлення, житлові питання тощо).

Інститут приватного виконавця нині вважається новелою національного законодавства, проте в межах світового досвіду він має глибокі історичні корені.

У період княжої доби в договорі Великого Новгорода з Великим князем Ярославом Ярославовичем 1270 р. виконавцями судових рішень були пристави [3; 4], які були наділені відповідними владними повноваженнями щодо застосування заходів примусового виконання судових рішень. Також осіб, які займалися виконанням судових рішень, називали «тіунами», «вірниками», «мечниками», «отроками» [4].

У період абсолютизму в Російській Імперії Статутом цивільного судочинства 1864 р. судовим приставам було надано особливий статус спеціальних службових осіб для виконання судових рішень, які були створені при касаційних департаментах правлячого сенату, судових палатах й окружних судах, а також при мирових суддях та їх з'їздах [3, с. 9].

Посаду судового приставабуло ліквідовано після 1917 р., оскільки судова системапідлягала реформуванню радянською владою. Але в період національно-визвольних змагань 1917–1920 рр. до складу Генерального Суду входили і три судові виконавці, прямим обов'язком яких було виконання судових рішень. У період радянської влади Постановою Народного Секретаріату від 4 січня 1918 р. «Про запровадження народного суду» було запроваджено інститут судових виконавців, завданням яких було сприяти народним судам у діяльності з виконання судових рішень [4, с. 97].

Своєрідним кодексом судового виконавця став «Наказ судовим виконавцям» 1927 р., який конкретизував порядок дій судових виконавців, надав їм право складати протоколи щодо осіб, які чинили опір під час здійснення виконавчих дій тощо.

Таким чином, інститут судових виконавців залишався ключовим органом у механізмі примусового виконання судових та інших рішень, а судові виконавці перебували у штатах судів і у своїй діяльності безпосередньо їм підпорядковувались.

Цікавим є той факт, що інститут приватного виконавця існує давно в багатьох країнах світу. Наприклад, у Франції, Нідерландах, Люксембурзі, Словенії, Італії, Польщі, Румунії, Словаччині, Естонії, Литві та інших країнах континентальної Європи судовими виконавцями є приватні особи, які працюють на основі ліцензії. Схожою є правова система держав Східної Європи, де працюють і приватні, і штатні судові виконавці, послуги як є надто дорогими, але ефективними.

Деякі країни (США, Болгарія, Румунія, Словенія, Угорщина та ін.) можуть слугувати прикладом того, як ефективно запровадити інститут приватних виконавців. Водночас деякі з держав (Угорщина, Болгарія, Словенія) обрали для себе подвійну модель виконавчої служби, коли, крім державних виконавців, виконувати судові рішення може бути доручено приватним. Натомість, наприклад, Румунія обрала для себе лише один вид виконавців – приватних судових службовців [5].

Із проведеного аналізу вбачається, що забезпечити ефективне виконання судових рішень можуть і недержавні структури, зокрема, приватні виконавці шляхом надання кваліфікованих послуг.

Відповідно до чинного законодавства,бб приватними виконавцями можуть бути особи, які:

– є громадянами України, що досягли 25 років;

– мають вищу юридичну освіту не нижче другого (магістерського) рівня;

– володіють державною мовою;

– мають стаж роботи вл8 галузі права після отримання відповідного диплома не менше двох років;

– склали кваліфікаційний іспит [6].

Для визначення рівня професійності таких фахівців та прийняття рішення щодо надання дозволу на здійснення діяльності приватного виконавця при Міністерстві юстиції створюється Кваліфікаційна комісія приватних виконавців (далі – Кваліфікаційна комісія). На Кваліфікаційну комісію покладаються обов'язки щодо проведення тестування осіб, які мають намір стати приватними виконавцями, розроблення та затвердження переліку питань, що виносяться на іспит, а після складання іспиту – прийняття рішення щодо надання дозволу на здійснення діяльності приватного виконавця [6].

Також створюється Єдиний реєстр приватних виконавців України (далі – Реєстр), відповідно до якого, кожна особа (юридична або фізична) має право самостійно обрати собі приватного виконавця з числа тих, відомості про яких містяться в Реєстрі. Ведення Реєстру покладається на Міністерство юстиції України [6].

Для порівняння, відповідно до законодавства Республіки Естонія, приватними виконавцями можуть бути призначені громадяни Естонії, що пройшли стажування та склали іспит на отримання кваліфікації судового виконавця, виконали акредитовану державою навчальну програму академічної юридичної освіти, володіють мовою та мають високі моральні якості. Не можуть призначатися на посаду судового виконавця особи, яких засуджено за вчинення умисного злочину, підозрювані, обвинувачені чи підсудні у кримінальних справах, відсторонені від посад судді, нотаріуси чи судові виконавці, особи, виключені з адвокатури, звільнені від публічної служби за скоєння дисциплінарного проступку, особи, які є неспроможними боржниками. Посади судових виконавців заміщуються на конкурсній основі. До складу конкурсної комісії входять суддя і судовий виконавець, призначені міністром юстиції, три представники Міністерства юстиції і один залучений юрист. Судовий виконавець призначається на посаду міністром юстиції безстроково та повинен обійняти посаду впродовж трьох місяців після призначення. До вступу на посаду судовий виконавець має скласти посадову присягу. Один раз на п'ять років проводиться атестація судових виконавців комісією з атестації [7].

Тобто, вимоги до приватних виконавців у Республіці Естонія дещо жорсткіші, проте не набагато відрізняються від вимог українського законодавства.

Варто зауважити, що, відповідно до Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», на приватного виконавця покладається обов'язок застрахувати цивільно-правову відповідальність перед третіми особами. Мінімальний розмір страхової суми має становити 10% загальної суми стягнення за виконавчими документами, що перебувають на виконанні в приватного виконавця протягом року, але не менше 1 тисячі мінімальних розмірів заробітної плати станом на початок відповідного календарного року [6].

Наявність приватних виконавців не означає самоусунення або певної ізоляції держави від процесу виконання. Держава контролює та регулює діяльність приватних виконавців за допомогою різних правових механізмів (ліцензування, страхування професіональної відповідальності, атестація), гарантує захист у разі порушення прав та законних інтересів.

Впровадження інституту приватного виконавця характеризується як позитивними, так і негативними аспектами.

Позитивних аспектів чимало. Перш за все, Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», що впровадив у правове поле інститут приватного виконавця, застосовує відмінний порядок фінансування таких суб'єктів. За чинним законодавством матеріальне забезпечення державних виконавців здійснюється коштом боржника, а також Державного бюджету України. Фінансування приватного виконавця передбачено здійснювати лише коштом боржника. За вчинення виконавчих дій приватному виконавцю сплачується винагорода, що складається з двох частин: основної та додаткової. Основна винагорода встановлюється залежно від виконавчих дій, що підлягають вчиненню, та складається з:

– фіксованої суми – у разі виконання рішення немайнового характеру;

– відсотка суми, що підлягає стягненню, або вартості майна, що підлягає передачі стягувачу за виконавчим документом.

Розмір основної винагороди приватного виконавця встановлюється Кабінетом Міністрів України. Основна винагорода приватного виконавця, яка встановлюється у відсотках, стягується з боржника разом із сумою, що підлягає стягненню за виконавчим документом. Протягом трьох днів із моменту відкриття виконавчого провадження приватний виконавець здійснює розрахунок основної винагороди, ознайомлює з ним сторони виконавчого провадження, роз'яснює їм порядок сплати та стягнення основної винагороди приватного виконавця [6].

У такому разі приватний виконавець є матеріально зацікавленою особою, що провокує інтерес та ефективність при виконанні рішень суду тощо. З іншого боку, знімається фінансове навантаження з держави, що є вигідним для Державного бюджету.

Цікавим є те, що інститут приватного виконавця є не спонтанним рішенням законодавця, а цілком обдуманою пропозицією, яку планують впроваджувати поступово, контролюючи Міністерством юстиції України. Приватний виконавець на перших етапах виконуватиме рішення щодо окремої категорії справ, а саме в приватній сфері, – його повноваження є обмеженими.

До ключових переваг впровадження недержавної форми виконання судових рішень доцільно віднести:

– зменшення бюджетних витрат;

– мінімізація корупційної складової в органах Державної виконавчої служби;

– збільшення податкових надходжень до Державного бюджету (,отримання доходу приватним виконавцем передбачає сплату податку на визначених законодавством умовах);

– зменшення навантаження на державні органи;

– підвищена якість послуг та швидке реагування щодо виконання судових рішень;

– розвиток конкуренції у процесі виконання судових рішень.

Проте, ініціюючи впровадження інституту приватного виконавця, законодавець не врахував низку важливих моментів, що провокують наявність у законі прогалин, а у подальшому можуть ускладнювати процес врегулювання існуючих правовідносин або ж нівелювати можливість застосування тієї чи іншої норми.

Зокрема, існують побоювання щодо того, чи не переросте діяльність приватних виконавців у неправову форму, адже у новоприйнятому Законі відсутні обмеження щодо способів, якими приватні виконавці можуть забезпечувати виконання судових рішень. Прикладом може бути негативний досвід Російської Федерації, де стався випадок побиття та згвалтування особи приватним виконавцем [8]. На основі цього у Державній думі Російської Федерації був ініційований законопроект «Про обмеження діяльності приватних виконавців».

Законом також не передбачені випадки, коли приватний виконавець, з огляду на законні обставини, у разі звернення до нього не зможе забезпечити виконання судового рішення. Необхідно врегулювати порядок звернення до виконання судових рішень у разі відмови приватного виконавця забезпечити таке виконання на законних підставах. Підстави неможливості забезпечення позову приватним виконавцем повинні бути закріплені на законодавчому рівні.

Окремим питанням є те, чи існуватиме попит на послуги приватного виконавця, адже, як відомо, частина населення країни живе за межею бідності, тому не зможе дозволити собі оплатити послуги приватного виконавця, оскільки їхня вартість вища, аніж вартість послуг державного виконавця. Тому, враховуючи цей факт, більшість фізичних осіб через свою фінансову спроможність будуть надавати перевагу скоріше державним виконавцям.

Останнім, але, безумовно, важливим питанням є те, хто ж саме виконуватиме роль приватного виконавця у сфері виконання судових рішень. Експерти вважають, що найкращими виконавцями можуть стати колишні державні виконавці, адвокати, арбітражні керуючі тощо. Але чи захочуть такі професіонали змінити вид діяльності і чи буде це для них перспективою? Нині є всі шанси, що держава дозволить поєднувати ці два види діяльності. Тож юристи дискутують довкола питання сумісництва діяльності приватних виконавців, арбітражних керуючих і навіть адвокатів та нотаріусів.

Питання роботи приватних виконавців, арбітражних керуючих, адвокатів за сумісництвом має ряд плюсів. Наприклад, така можливість може полегшити перехідний період, коли до роботи приватними виконавцями можна буде залучити й інших представників юридичних професій, що вирішить кадрові проблеми. Однак, попри це, перед законодавцем може постати не лише питання конфлікту інтересів, а й ряд аспектів, пов'язаних із подвійним навантаженням таких осіб, часовими рамками виконавчого провадження тощо [9].

Під час міжнародного форуму, присвяченого виконавчому провадженню, який організувало видання «Юридична практика» у місті Києві, представники Міністерства юстиції, Державної виконавчої служби, юридичних компаній, арбітражні керуючі, судді та міжнародні експерти обговорили перспективи та нагальні проблеми впровадження в Україні нової інституції.

Було підсумовано, що інтерес до нової професії поки що обережний. Стриманим можна назвати ставлення до нових перспектив і серед державних виконавців – наприклад, нині в державній виконавчій службі Київської області працює 213 співробітників, і тільки близько 910% з них цікавляться можливістю перейти на приватну ниву [8].

Висновки. Наявність неврегульованих законодавством окремих питань у сфері виконання судових рішень приватними виконавцями може призвести до зменшення частки фактичного виконання судових рішень, зниження ефективності діяльності суб'єктів недержавного виконання рішень, виникне дисбаланс у взаємодії приватних виконавців та інших державних органів тощо.

Незважаючи на явні недопрацювання, безумовно, можна сміливо стверджувати, що запровадження інституту приватних виконавців є великим кроком уперед у системі реформування державного управління, що представлений значним рядом переваг. Проте не можна не враховувати нюанси безпосереднього становлення інституту так званого перехідного періоду, оскільки вони потребують особливої уваги: на цьому етапі, аби запровадити дієвий механізм приватного виконання з метою його подальшого ефективного функціонування, помилок припускатися не можна. Зокрема, відкритою лишається проблема заповнення кадрового сегменту приватними виконавцями, що потребує вирішення в найближчі строки. Однак є надія, що Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», буде належним чином доопрацьований, внесені відповідні зміни, автори нівелюють всі прогалини, що забезпечить реальне та ефективне виконання судових рішень в Україні.

Кроки до реформування системи виконання судових рішень дають надію, що ефективний, дієвий та розвинутий механізм із забезпечення державного і приватного виконання рішень суду все-таки найближчим часом запрацює. Зважаючи на досвід країн, де успішно функціонує інститут приватних судових виконавців, зазначимо, що в Україні є всі передумови для вдосконалення цього інституту. Але удосконалювати його потрібно поступово, не руйнуючи основ, що вже успішно функціонують на сьогодні: розвивати відповідну законодавчу базу їхньої діяльності, створити квоту для практикуючих приватних виконавців, ліквідувати неврегульовані питання. Тим самим держава сформує ефективний інститут професійних судових виконавців, що позитивно будуть впливати на виконання судових рішень і сприятимуть зміцненню законності в Україні.

Список використаних джерел:

1. Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про стан виконання судових рішень в Україні» // Схвалено Постановою Верховної Ради України від 22.05.2013 р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua.

2. Концепція запровадження інституту приватних виконавців в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://blog.liga.net/user/bmalyshev/article/15018.aspx.

3. Гончаренко В. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. для юрид. вищих навч. закладів і факультетів : у 2-х т. / [В. Гончаренко, А. Рогожин, О. Святоцький] ; за заг. ред. В. Гончаренка. – Т. 1. – К. : Ін Юре, 1998. – 504 с.

4. Пащук А. Суд і судочинство на Лівобережній Україні в XVII –XVIII ст. 1648–1782 / А. Пащук. – Л. : Вид-во Львів. ун-ту, 1967. – 179 с.
5. Скомороха Л. Державна виконавча служба: Історія і сучасність // Право України. – 2002. – № 8. – С. 94–98.
6. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів // Відомості Верховної Ради України. –2016. – № 1403-VII. – Ст. 55.
7. Приватний судовий виконавець. Естонський досвід // Юридична газета. – 2004. – № 11(23) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.debts.
8. Матеріали Міжнародного форуму щодо впровадження інституту приватних виконавців // Приватні виконавці: все тільки починається. – «Юридична практика» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://bankruptcy-ua.com/articles/5185.
9. Марченко М. Становлення приватного виконавця в Україні // «Підприємництво, господарство і право». – 2016. – № 4.

ЦИБАНЬ А. А.,
аспірант кафедри
цивільно-правових дисциплін
*(Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна)*

УДК 347.1

ДО ПИТАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ КАТЕГОРІЇ «СУБ'ЄКТИВНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ ОБОВ'ЯЗОК» ТА КАТЕГОРІЇ «ЗАБОРОНА»

Розглянуто питання співвідношення категорії «суб'єктивний цивільний обов'язок», як активного, так і пасивного типу, з категорією «заборона».
Ключові слова: *цивільні правовідносини, суб'єктивний цивільний обов'язок, міра поведінки, класифікація суб'єктивного цивільного обов'язку, категорія «заборона».*

Рассмотрен вопрос соотношения категории «субъективной гражданской обязанности», как активного, так и пассивного типа, с категорией «запрет».
Ключевые слова: *гражданские правоотношения, субъективная гражданская обязанность, мера поведения, классификация субъективной гражданской обязанности, категория «запрет».*

The author considered the issue of the relationship an active and passive type of subjective civil duties with a category of «prohibition».
Key words: *civil relationship, subjective civic duty measure behavior, subjective classification of civil duty, category of „prohibition".*

Вступ. Доволі часто у нашому житті обов'язок вчинити певну дію або утриматись від її вчинення передбачає заборону у виборі певної поведінки. Яким же чином співвідносяться досліджувані категорії в правовій доктрині, чи є вони тотожними або абсолютно самостійними? Відповідь на це питання необхідна для повного та всебічного дослідження правової природи суб'єктивного цивільного обов'язку, оскільки з метою всебічності заявленого аналізу не можна оминути важливий аспект класифікації суб'єктивних цивільних обов'язків на активні обов'язки та пасивні обов'язки, а також проблематику їхнього співвідношення із категорією «заборона». Оскільки важливою властивістю класифікації є систематизація знань про досліджуваний об'єкт, вивчення існуючих видів цивільних обов'язків буде слугувати більш точному розумінню досліджуваного питання.

Постановка завдання. Так, поверхневе вивчення питання класифікації суб'єктивних цивільних обов'язків тягне за собою неможливість у повному обсязі дослідити та сформулювати єдиний науковий підхід до розуміння правової природи цієї категорії у цілому. Всебічне дослідження окремих видів цивільних обов'язків дасть змогу розмежувати властивості, на перший погляд, однорідних понять, допо-